

Nh ng đ i hoa sim ôi nh ng đ i hoa sim ... tím chi u hoang bi n bi t ...

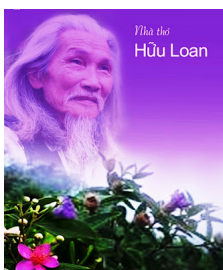
M t ngày sau năm 1975, sau khi hai mi n Nam B c “đ c” giao thông, m t ông già tóc râu đang th b trên đ ng ph Sài Gòn b ng nghe i ca ti ng nh c phát ra t m t ng i đàn ông c t chân v i cái đàn guitar cũ k hát xin ti n

*Nh ng đ i hoa sim ôi nh ng đ i hoa sim  
tím chi u hoang bi n bi t  
Vào chuy n ngày x a nàng yêu hoa sim tím  
khi còn tóc bu i vai  
M y lúc xong pha ngoài tr n tuy n ai h n đ c ngày v  
r i m t chi u mây bay  
T n i ch n tr ng đông b c đó l n ghé v thăm xóm  
hoàng hôn t t sau đ i*



L i ca nghe sao quen quá! Ông lão m i mon men đ n h i. Thì ra là bài “Nh ng Đ i Hoa Sim” và đó l n đ u tiên ông đ c nghe. Ông yêu c u ng i hành kh t hát l i m t l n n a. Nghe hát xong, ông vét s ch ti n trong túi b vào chi c ca nh a và nói: “Tôi là tác gi bài th đ c ph nh c” r i b c đi v i đôi m t ng n l ...

Ông lão già tóc râu đó là H u Loan.



Nhà cđ n nhà th H u Loan là chúng ta nhà cđ n bài th “Màu Tím Hoa Sim” đã làm say lòng không biết bao nhiêu th h yêu th . Bài th chân th c và xúc đng y có m t s c s ng k . Bài th k l i m i tình c a chính nhà th v i ng i ph n đ u tiên trong đ i đ y bi k ch. Bài th đ c làm đ khóc ng i v mà nhà th h ng yêu quý v a b ch t th m.

N i đau v ch t th m ông ph i gi u kín trong lòng, không đ c cho đ ng đ i bi t đ tránh n h h ng đ n tình th n chi n đ u c a h . Ông nh m t cái xác không h n. Càng dè nén thì n i đau càng d d i h n. M t bu i tr a năm 1949, trong th i k theo kháng chi n, lúc đang đóng quân ở Ngh An, c n đau trong lòng ông đ c bung ra, ông ng i l ng đi đ u làng, hai m t ông đ m t, ông l y bút ra ghi chép. Không c n ph i suy nghĩ nhi u, nh ng câu nh ng ch m c m c c trào ra:

*T chi n khu xa  
nh v ái ng i  
L y ch ng đ i chi n binh  
m y ng i đi tr i !  
Nh khi mình không v  
thì th ng  
ng i v ch bé b ng chi u quê*

\*

*Nh ng không ch t  
Ng i trai khói a  
Mà ch t  
Ng i gái nh h u ph ng  
Tôi v  
Không g p nàng  
M tôi ng i bên m con đ y bóng i  
Chi c bình hoa ngày c i  
Thành bình h ng  
Tàn nh vâ quanh...*

Vi t bài th vào cái qu t gi y đ l i cho ng i b n, ng i b n này đã chép l i và truy n tay nhau

trong su t nh ng năm chi n tranh. Bài th “Màu Tím Hoa Sim” ra đ i nh v y đó. Ng i v hi n c a nhà th m t đ i, đ a con tinh th n này c a nhà th ra đ i.

Tuy không n hành, nh ng bài th đã đ c truy n mi ng r ng rãi và sau đó đ c Nguy n Bính đăng trên t “Trăm Hoa”. R i bi k ch chi n tranh trong bài th đã góp ph n tr thành bi k ch c a đ i nhà th .

“Tôi th y đau xót, tôi làm bài th y tôi khóc, v y mà h cho tôi là ph n đ ng. Tôi ph n đ ng ch nào? Cái đau kh c a con ng i, t i sao i không đ c khóc? B n h xúc ph m đ n tình c m thiêng liêng c a tôi đ i v i ng i v mà tôi h ng yêu quý, cho nên vào năm 1956, tôi b đ ng, b c quan, v nhà đ đi cà. H không cho b , b t tôi ph i làm đ n xin. Tôi không xin, tôi mu n b là b , không ai b t đ c! Tôi b tôi v”. Đó là i ông t thu t. Năm 1988, khi có s “Đ i m i”, ông đã vi t bài “L i T Thu t” g i cho báo Lao đ ng Ch nh t nh ng không đ c đăng. 19 năm sau, nhà th lúc y đã 91 tu i, đ ng ý đ Talawas công b bài trên.

“M t nàng, m t t t c , tôi chán đ i, chán kháng chi n, b đ ng đ i, t giã văn đàn v quê làm ru ng, m t ph n cũng vì tính tôi' hay cãi, thích ch ng đ i, không th làm gì trái v i suy nghĩ c a tôi'. B n h chê tôi y m , ho ch ho đ đi u, không ch p nh n đ n t b kháng chi n c a tôi. M c k ! Tôi th ng tôi, tôi nh hoa sim c a tôi quá ! v i i tôi cũng chán ng y b n h quá r i!”. Đó cũng là tâm tình c a ông trong “L i T Thu t”.

Nh ng năm 1955-1956, phong trào văn ngh sĩ mi n B c bùng lên v i s xu t hi n c a nhóm Nhân Văn Giai Ph m ch ng chính sách đ c tài, đ ng th i ch ng nh ng b i bút cam tâm i a th y ph n b n, ca ng i này kia đ ki m chút c m th a canh c n. Làm th lúc b y gi là ph i ca t ng, trong khi đó thì ông i đ cao tình yêu, khóc v , b cho là tình c m ti u t s n, ph n đ ng. B t m n, H u Loan b đ ng, b c quan, b v quê đ trú b m i phi n mu n, làm công vi c c a m t ng i th đá, n ng n v th xác nh ng thanh th n cho đ u óc.

V quê cũng không yên, “b n h” (t ông dùng) t ch thau xe c a ông, ông ph i đi xe cút kít, lo i xe b ng g , có m t bánh xe cũng b ng g i phía tr c và 2 cái càng i phía sau đ đ n hay kéo. Xe cút kít h cũng không cho, nên ông ph i gánh b . Gánh b ng vai, ông cũng c gánh, không ch u khu t ph c. H theo dõi, ngăn c n. Đi đ n đâu cũng có công an theo dõi, cho ng i h i ông. Nh ng lúc nào cũng có ng i c u ông. Th c a ông đã có i n c u s ng ông. Có m t tên công an m t đ c giao nhi m v theo dõi đ ám sát ông, nh ng tên y đã tìm g p và nói v i ông r ng, h n sinh i Yên Mô, r t thích bài th Yên Mô c a ông vi t v t nh Yên Bình quê h n. H n th ng đem bài th Yên Mô c a ông ra đ c cho đ nh , và m i i n đ nh gi t ông, h n i

nh đ n quê mình nên i thôi, không n gi t ông, t b ý đ nh ám sát.

Lúc còn là chính tr viên c a ti u đoàn, ch ng ki n t n m t nh ng chuy n đ u t , ông đâm ra chán n n, không còn hăng hái kháng chi n n a. Kháng chi n khi n chán. Ông thú th t, lúc đó ông th t v ng vô cùng.

Ông thu t i chuy n m t tr ng h p m t đ a ch b đ u t có liên quan tr c ti p đ n đ i ông nh sau:

Lúc y, trong m t xã thu c huy n Nga S n, t nh Thanh Hoá, g n n i ông , có m t gia đình đ a ch r t giàu. Ông đ a ch đó r t giàu lòng nhân đ o và r t yêu n c. Ông đ a ch th y b đ i s đoàn 304 c a H u Loan thi u ăn, nên ông th ng cho tá đ i n gánh g o đ n ch đống quân đ ng h . Lúc đó H u Loan là tr ng phòng tuyên hu n và chính tr viên c a ti u đoàn nên ph i đ i di n cá m n t m lòng t t c a ông, đ ng th i đ ngh lên s đoàn tr ng trao t ng b ng khen đ vinh danh ông. Th r i, m t hôm, H u Loan đ c tin gia đình ông đ a ch b đ u t . Hai v ch ng ông đ a ch b đem ra đình làng cho dân x v , r i chôn xu ng đ t, ch đ lòi ra hai cái đ u, xong h cho trâu kéo b a qua b a i hai cái đ u, cho đ n ch t. Gia đình ông bà đ a ch b x t h t, ch có m t cô con gái 17 tu i đ c tha ch t nh ng b đ u i ra kh i nhà v i vài b qu n áo cũ rách. Tàn nh n h n n a, h còn ra l nh c m không cho ai đ c liên h , nuôi n ng ho c thuê cô ta làm công. Th i đó, dân chúng còn b c m đoán c vi c l y con cái đ a ch làm v làm ch ng.

Bi t chuy n th m th ng c a gia đình ông bà đ a ch , bi t cô bé lúc còn nh , H u Loan tr v xã đ xem tình tr ng cô con gái c a h sinh s ng ra sao. Ông v b t g p cô ta áo qu n rách r i, m t mảy lem lu c, đang lom khom nh t nh ng c khoai mà dân b sót, nhét vào túi áo, chùi v i m t c r i đ a lên mi ng g m, ăn khoai s ng cho đ đói. Quá xúc đ ng, n c m t mu n a ra, ông đ n g n h i thăm và đ c c cô k l i rành r t hôm b đ u t cha m cô b ch t ra sao. Cô khóc n c n và cho bi t ai cũng xua đ u i, không dám g n gửi cô. Cô cho hay h ng ngày cô đi mót khoai ăn đ đói lòng, t i v ng trong mi u hoang. H u Loan m i lòng, b t ch p l nh c m, l y cô làm v .

Đó là bà Ph m Th Nhu, s ng cùng ông t đó cho đ n ngày ông qua đ i, có v i nhau 10 ng i con: 6 trai, 4 gái và h n 30 cháu n i ngo i.

Cu c đ i ông tr i qua quá nhi u thng tr m. Trong m y ch c năm dài, ông v quê an ph n th th ng, ch ng mng đ n th s , v y mà “b n h ” v n trù d p, không ch u đ ông yên. Ông ch còn bi t đ đau th ng lên đá. Ông t i r u lên m t đá và th s b m đá mà s ng. Ngày ngày, ông n y t ng kh i đá đ a lên chi c xe cút kít thô s đ em đ bán c các n i làm v t li u xây d ng. Bán c ch c xe đá m i ki m đ ngày hai b a c m đ a mu i cho đàn con. Nhi u khi m , đá ch t đ y v n n, c tháng không ai h i mua. Th i gian trôi qua, H u Loan tr thành ng i th đá da đen đúa, chân tay chai s n, r n r i, tua t a tóc r tre, đ đ ng nói năng m nh m h n x a. C m c i v t l n v i núi đá, ông nuôi c m i đ a con khôn l n. H n m i năm sau cùng, tu i đã l n, H u Loan thôi không còn s c đ b m núi đá n a. Ông lui v nhà, tr i chi u trên th m, ngày ngày ng i nh m nhi r u và ngóng đ i con cháu v thăm, ngóng đ i nh ng chuy n đ ng đ i thay ph n mình, đ i thay cho gia đình, cho làng xóm, cho n c nhà.

Vào tu i g n đ t xa tr i, cu i năm 2004, công ty ViTek VTB đ t nhiên đ ngh mua b n quy n bài “Màu Tím Hoa Sim” c a ông v i giá 100 tri u đ ng VN. Đây là m t s ki n đ c coi ch a t ng x y ra. T tr c t i nay ch a có bài th nào đ c mua tác quy n v i giá cao đ n nh v y. Vì sao m t doanh nghi p th ng mãi l i đ i mua b n quy n m t bài th ? Có ngu n tin cho r ng đây là m t s s p x p, mua chu c, đ đ n bù nh ng m t mát thi t thòi trong m y ch c năm c a ông. 100 tri u đ ng đ đ ông trang tr i cu c s ng, b t đ nh ng khó khăn v v t ch t trong nh ng năm cu i đ i, và mong ông “tái xu t giang h ”. 100 tri u đ ng tr thu còn 90 tri u, ông chia cho 10 ng i con h t 60 tri u, trích m t ít đ in t p th kho ng 40 bài mang tên Th H u Loan và ông gi l i 30 tri u phòng đau m lúc tu i già. Sau đó cũng có m t s công ty khác xin ký h p đ ng mua m y bài th khác nh ng ông t ch i “Th tôi làm ra không ph i đ bán!”

Đó là con ng i và b n tính b t khu t c a m t nhà th n i ti ng c a văn h c Vi t Nam.

Màu Tím Hoa Sim là màu tang th ng c a m t tình yêu đ nh m nh, m t tình v ch ng ng n ng i. Màu Tím Hoa Sim còn là m t n i ám nh khôn nguôi c a c dân t c v chi n tranh, v nh ng bi k ch trong chi n tranh. Đ i u đó gi i thích vì sao bài “Màu Tím Hoa Sim” ngay t khi đ t n c còn b chia c t đã đ c đ c gi c hai mi n B c-Nam cùng yêu thích.

Bài th “Màu Tím Hoa Sim” đã đ c nhi u nh c sĩ ph nh c, nh “Nh ng đ i hoa sim” c a Dzũng Chinh, “Áo anh s t ch đ ng tà” c a Ph m Duy và “Chuy n hoa sim” c a Anh B ng. M i ca khúc m t v , t t c đ u đ u tôn vinh thi ph m.

H u Loan đ i qua chín năm kháng chi n v i m i bài th . Đó là toàn b s nghi p sáng tác c a ông. Th c a ông có ni m khát khao cháy b ng cho m t đ t n c đ c t do.



Thi sĩ H u Loan ra đi vào ngày 18 tháng 3 năm 2010, cách đây đúng 2 năm, nh ng bài th  
“Màu Tím Hoa Sim” và khí phách c a ông còn i i mãi mãi v i chúng ta và s còn tím mãi màu  
hoa sim trên d ng th . Sau 95 năm t n t i nh c nh n nh ng r n r i gi a cu c đ i, H u Loan  
đã n m xu ng, nh nhàng và thanh th n, đ i i cho đ i m t pho chuy n k , th t nh ng l k  
nh huy n tho i, đ i i cho h u th không ch di s n th ca mà c m t nhân cách s ng. Huy n  
tho i m t nhà th b t khu t.

18 tháng 3 năm 2012

*Màu Tím Hoa Sim*

Nàng có ba người anh đi bộ đội Những em nàng Cố làm chưa biết nỗi Khí tóc nàng đang xanh.	Nhưng không chết Người trai khôi lủa Mà chết Người gái nhỏ hầu phương Tối về không gặp nàng Mà tới ngõ bán mớ con đày bóng tối	Một chiều rừng mưa Ba người anh trên chiến trường Đống Đông Bác Biết em gái mất trước em lấy chồng.
Tôi người về quốc quán xa gia đình Yêu nàng như tình yêu em gái	Chiếc bình hoa ngay cười trình bình hương tàn lảnh vấy quần chị	Số sim như về rơm rơm nước sông Đưa em nhỏ lên lán ngờ ngỡ nhìn ảnh chị Khí gió sim mau về cỏ vàng chân m chị
Ngày họp hôn nàng không đơm may áo mới Tôi mặc đồ quần nhàn đồ giấy đình bất bần đất thành quán	Tóc nàng xanh xanh ngắn chưa đầy búi Em ơi ngày phở cưới không được nghe nhau nói không được nhìn nhau một lần	Chưa hẳn quên Của những đôi sim những đôi sim dài trong chiều không hết Màu tím hoa sim tím chiều hoàng biển bột
Nàng cười xinh xinh bên anh chóng đóc đảo	Ngày xưa nàng yêu hoa sim tím đem nàng màu tím hoa sim	Nhìn áo rách vai Tối hắt Trông màu hoa (áo anh sứt chỉ đường tà Vỏ anh mắt sim, mẹ già chưa khẩu...)
Tôi ở đơn vị về Cưới nhau xong là đi Tự chiến khu xa Nhớ về ai ngai	Ngày xưa mười mình đem ngựa bồng nhỏ Nàng và cho chồng tắm áo ngày xưa.	H u Loan
Lấy chồng thời chiến binh Mấy người đi trở lại Lỡ khi mình không về thi hương người vợ chờ bè bóng chiều quê...		